

ข้อจำกัดในการโอนหุ้น

นางสาวนิตยา วัฒนะชีวะกุล

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-246-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017192 117320935

RESTRICTIONS ON TRANSFER OF SHARES

Miss. Nitaya Watanashevakul

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-246-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ข้อจำกัดในการโอนหุ้น

โดย

นางสาวนิตยา วัฒนะชีวะกุล

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

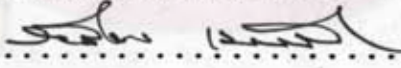
รองศาสตราจารย์สำ เรียง เมฆเกรียงไกร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

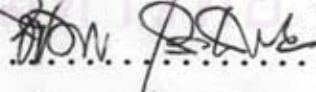
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากัย)

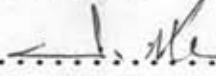
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

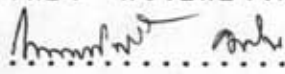
..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โขวิไลกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์สำ เรียง เมฆเกรียงไกร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นิชัยศักดิ์ หรขางกูร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นิเศษ เสตเสถียร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ประเทือง ศรีรอดบาง)

..... กรรมการ
(อาจารย์กรองเกียรติ คมสัน)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงแนวความคิดที่สนับสนุนให้บริษัทจำกัดวางข้อจำกัดในการโอนหุ้น โดยสามารถระบุไว้ในข้อบังคับของบริษัทได้ และเพื่อค้นหาว่าขอบเขตการบังคับใช้ข้อจำกัดในการโอนหุ้นมีเพียงใด ตลอดจนสามารถวางข้อจำกัดในการโอนหุ้นได้มากน้อยเพียงไร และการกำหนดให้บุคคลได้มีสิทธิซื้อหุ้นก่อน จะกำหนดให้ใครมีสิทธิซื้อได้บ้าง

ผลการวิจัยพบว่า

1. แนวความคิดในการวางข้อจำกัดในการโอนหุ้นมี 2 ประการ คือ
 1. เพื่อเลือกสรรบุคคลที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่
 2. เพื่อรักษาโครงสร้างในอำนาจการบริหารงานของบริษัท
2. ขอบเขตของข้อจำกัดการโอนหุ้นมีผลบังคับต่อการโอนหุ้นโดยนิติกรรม และการโอนหุ้นโดยผลของกฎหมาย เนื่องจากกฎหมายบัญญัติหลักเกณฑ์ไว้อย่างกว้าง ๆ จึงต้องตีความตามเจตนารมณ์ของแนวความคิดทั้ง 2 ประการดังกล่าว มากกว่าการตีความตามตัวอักษรในกฎหมาย
3. การวางข้อจำกัดการโอนหุ้นโดยระบุห้ามโอนโดยเด็ดขาด หรือห้ามโอนให้บุคคลเฉพาะราย เป็นการขัดต่อแนวความคิดในเรื่องสิทธิพื้นฐานของผู้ถือหุ้นที่สามารถโอนหุ้นได้ และแนวความคิดที่บริษัทไม่คำนึงถึงคุณสมบัติของผู้ถือหุ้นเป็นสาระสำคัญ ข้อจำกัดการโอนหุ้นดังกล่าวถือเป็นการขัดต่อกฎหมาย จึงไม่มีผลใช้บังคับได้
4. การกำหนดให้สิทธิแก่บุคคลบางรายมีสิทธิได้ซื้อหุ้นก่อนจะโอนหุ้นให้บุคคลภายนอก พบว่าตามกฎหมายไทยไม่สามารถกำหนดให้สิทธิแก่บริษัทเข้ารับซื้อหุ้นได้ เพราะจะเป็นการทำให้เงินทุนของบริษัทลดลงมีผลให้หลักประกันการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้เสียไป และมีกฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดแจ้งห้ามมิให้บริษัทจำกัดเป็นเจ้าของถือหุ้นของตนเอง

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิตยา นิตยา วัฒนะชิวะกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา รศ. สำเรียง เมฆเกรียงไกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

NITAYA WATANASHEVAKUL : RESTRICTIONS ON TRANSFER OF SHARES. THESIS
ADVISOR : ASSOC.PROF.SAMRIENG MEKKRIENGKRAI, 185 PP.
ISBN 974-579-246-2

The purposes of this research are to study the concepts to be supported the share transfer restrictions of limited company by specifying them in the Articles of Association, to find out what scope of share transfer restrictions to be enforced and how much of the said restrictions to be determined, and also to determine who has priority right to subscribe the shares.

The result of this research is found that:

1. There are two concepts of determining the restrictions on transfer of shares
 1. Selection of new member. (Delectus Personae)
 2. Preservation of management structure.
2. The scope of share transfer restrictions can be applicable to both transfer by juristic acts and by the transmission. As the laws provide these principles broadly, they should be construed according to the objective of the said two concepts instead of construing literally.
3. No share transfer in any manner or no share transfer to any specific person is contrary to the concept of acquired right on share transfer by shareholder and the concept of regardless the shareholder is qualification. This share transfer restriction is contrary to the law, it then is invalid.
4. With respect to specific person being granted of pre-emptive right to subscribe the shares before the outsiders. Thai law does not provide to allow the company to purchase the shares because this will cause decrease of the company's capital, and effect performance security of its creditors. Besides, the law provides obviously that a limited company may not own its own shares.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต *นิยา อินทจันทร์*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *สมิทธิ งาม*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของท่านรองศาสตราจารย์สำ เรียง เมฆเกรียงไกร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์แก่ผู้เขียนทั้งด้านการศึกษาค้นคว้า การให้คำแนะนำในการเขียน การตรวจและแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดมา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณไว้อย่างสูง ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ท่านรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล, ท่านรองศาสตราจารย์พิเศษ เสตเสถียร, ท่านอาจารย์ประเทือง ศวีรอดบาง และท่านอาจารย์กรองเกียรติ คมสัน, ซึ่งเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและสละเวลามาเป็นกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์จนสำเร็จเรียบร้อยลงด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ท่านรองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์มรธา วัฒนะชีวะกุล ที่ให้ข้อคิดเห็นและสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงินและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา และท้ายสุดนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือประสานงานในการทำงานอันสำคัญ ในด้านการแปลและหาข้อมูลตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์นี้ และขอขอบคุณ คุณสุชาวดี เอื้ออารักษ์ ที่ช่วยเหลือในการจัดการเรื่องการพิมพ์วิทยานิพนธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
บทนำ.....	1
1. หุ่นและผู้ถือหุ่น.....	6
หุ่น.....	8
1. ความหมาย.....	8
2. ลักษณะของหุ่น.....	11
3. ใบหุ่น.....	13
ผู้ถือหุ่น.....	17
1. ความหมาย.....	17
2. สิทธิของผู้ถือหุ่น.....	19
2. การโอนหุ่น.....	22
1. การโอนหุ่นโดยการแสดงเจตนาทำนิติกรรม.....	26
1.1 การโอนหุ่นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ.....	26
1.2 การโอนหุ่นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ่น.....	27
1.2.1 แบบการโอน.....	27
1.2.2 การจดทะเบียนการโอน.....	35
1.3 ผลของการโอนหุ่น.....	37
การครอบครองปรปักษ์หุ่น.....	42
2. การโอนหุ่นโดยผลของกฎหมาย.....	44

บทที่

3.	ข้อจำกัดในการโอนหุ้น.....	47
1.	ความทั่วไป.....	47
2.	แนวความคิด.....	58
	- แนวความคิดในการเลือกสรรบุคคล.....	60
	- แนวความคิดในการรักษาโครงสร้าง ในอำนาจการบริหารไว้.....	61
	ข้อจำกัดการถือหุ้น.....	67
3.	ข้อจำกัดการโอนหุ้นที่มีผลบังคับได้ตามกฎหมาย....	71
	- ตามกฎหมายไทย.....	71
	- ตามกฎหมายต่างประเทศ.....	73
	สหรัฐอเมริกา.....	73
	อังกฤษ.....	77
4.	รูปแบบของการวางข้อจำกัดการโอนหุ้น.....	78
	- ตามกฎหมายต่างประเทศ.....	78
	สหรัฐอเมริกา.....	78
	อังกฤษ.....	81
	- ตามกฎหมายไทย.....	83
	หลักเรื่อง "สิทธิที่ได้ซื้อหุ้นก่อน" (The pre-emptive rights).....	86
4.	บทวิเคราะห์.....	92
1.	ข้อจำกัดในการโอนหุ้นมีขอบเขตเพียงใด.....	97
2.	ข้อจำกัดในการโอนหุ้นจะกำหนดห้ามโอนหุ้น ได้มากน้อยเพียงใด.....	101

บทที่

2.1	ข้อจำกัดที่ห้ามโอนหุ้นโดยเด็ดขาด.....	101
2.2	ข้อจำกัดที่ห้ามโอนหุ้นให้แก่บุคคล เฉพาะรายโดยเฉพาะเจาะจง.....	104
3.	กรณีต่อไปนีถือเป็นข้อจำกัดในการโอนหุ้นหรือไม่....	105
3.1	กรณีที่กฎหมายบัญญัติให้บริษัทปฏิเสธจดทะเบียน การโอนหุ้น.....	105
3.1.1	กรณีตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา 1130.....	105
3.1.2	กรณีตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา 1131.....	107
3.2	การให้อำนาจกรรมการมีสิทธิปฏิเสธ จดทะเบียนการโอนหุ้นได้.....	108
3.3	กรณีที่กฎหมายบัญญัติกำหนดจำนวนผู้ถือหุ้น หรือจำกัดอัตราการถือหุ้นไว้.....	110
4.	การวางข้อจำกัดในการโอนหุ้นควรคำนึงถึงปัจจัย สำคัญ ๆ ใดบ้าง.....	112
4.1	การกำหนดผู้มีสิทธิได้ซื้อหุ้นก่อน.....	112
4.2	ราคา.....	114
4.3	ระยะเวลา.....	116
4.4	ควรกำหนดข้อจำกัดไว้ที่ใดได้บ้าง.....	117
5.	ผลของการโอนหุ้นที่ฝ่าฝืนข้อบังคับ.....	118
5.	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	121

บทที่

บรรณานุกรม.....	137
ภาคผนวก.....	142
ประวัติผู้เขียน.....	185

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย